บทสรุปผู้บริหาร

การวิจัยเรื่อง “การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงเป็ดไข่แบบต้นทุนต่ำเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน” มีวัตถุประสงค์ เพื่อเพื่อสร้างโรงเรือนเป็ดไข่ต้นแบบ ที่ให้เกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้สร้างโรงเรือนเองได้ โดยเลี้ยงเป็ดสูตรอาหารต้นทุนต่ำสำหรับเลี้ยงเป็ดไข่ ที่ใช้วัตถุดิบทางการเกษตรที่หาได้ง่ายในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี เพื่อแก้ปัญหาเรื่องปริมาณผลผลิตไข่ และการสูญหายของเป็ดไข่ไล่ทุ่ง และอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่ง

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า เกษตรกรที่เลี้ยงแบบเป็ดไล่ทุ่งประสบปัญหาหลายประการ เช่น เป็ดหาย ไข่หาย ไม่สามารถควบคุมฝูงเป็ดได้ ปัญหาด้านโรค ปัญหาการหยุดไข่ของเป็ดในช่วงที่ฝนตก ทำให้เกษตรกรขาดรายได้ ปัญหาเป็ดขาดอาหารในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากชาวนาไม่ได้ทำนา จึงไม่มีแหล่งอาหารตามธรรมชาติให้เป็ด ทำให้ผลผลิตไข่น้อยหรือไม่ไข่ เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่เพียงอย่างเดียวจึงขาดรายได้จากการที่เป็ดหยุดไข่ในช่วงที่ฝนตกหรือในช่วงฤดูแล้งที่เป็ดได้รับอาหารไม่เพียงพอ จากการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ในเขตจังหวัดเพชรบุรีพบว่าปัญหาของการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งมีปัญหาหลักๆ คือ ปัญหาเรื่องการสูญหายของเป็ดระหว่างการเลี้ยง ปัญหาการหยุดไข่ของเป็ดในช่วงทีฝนตก และปัญหาปริมาณไข่น้อยหรือไม่ไข่ในช่วงฤดูแล้งเนื่องจากการขาดแคลนอาหาร คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการออกแบบโรงเรือนเลี้ยงเป็ดไข่ และออกแบบสูตรอาหารที่ใช้วัตถุดิบทางการเกษตรที่มีในท้องที่จังหวัดเพชรบุรี และจากการทดลองเลี้ยงเป็ดไข่ในโรงเรือนต้นแบบด้วยสูตรอาหารที่คิดค้นขึ้นมานั้น พบว่า จากการเลี้ยงเป็ดไข่ 350 ตัว เป็นระยะเวลา 5 เดือน มีผลกำไรจากการขายไข่เป็ดวันละประมาณ 189 บาท โดยคิดที่ราคาขายไข่เป็ดฟองละ 3 บาท และเมื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปอบรมเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง พบว่าเกษตรกรมีความสนใจ และมีความต้องการที่จะต่อยอดงานวิจัยโดยการเสริมสมุนไพรในอาหารเป็ดและการผลิตไข่เป็ดอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ไข่เป็ด ดังนั้นผู้วิจัยจักได้นำแนวคิดนี้ไปวิจัยเพื่อต่อยอดต่อไปในอนาคต

ความสำคัญและที่มางานวิจัย

จังหวัดเพชรบุรีเป็นเขตพื้นที่เกษตรกรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ เกษตรกรประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน ประมง และเลี้ยงสัตว์ สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรีได้แก่โคนม สุกร ไก่เนื้อไก่ไข่ แพะ แกะ และเป็ดเนื้อ เป็ดไข่ จากการสำรวจของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรี ในปี 2558 พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในเขตจังหวัดเพชรบุรีมีจำนวน 15,854 ราย ในจำนวนนี้เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่จำนวน 504 ราย รวมเป็ดไข่ที่เลี้ยงทั้งสิ้นจำนวน 82,100 ตัว ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรเลี้ยงแบบเป็ดไล่ทุ่ง ทำให้ประสบปัญหาหลายประการ เช่น เป็ดหาย ไข่หาย ไม่สามารถควบคุมฝูงเป็ดได้ ปัญหาด้านโรค ปัญหาการหยุดไข่ของเป็ดในช่วงที่ฝนตก ทำให้เกษตรกรขาดรายได้ ปัญหาเป็ดขาดอาหารในช่วงฤดูแล้งเนื่องจากชาวนาไม่ได้ทำนา จึงไม่มีแหล่งอาหารตามธรรมชาติให้เป็ด ทำให้ผลผลิตไข่น้อยหรือไม่ไข่ เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่เพียงอย่างเดียวจึงขาดรายได้จากการที่เป็ดหยุดไข่ในช่วงที่ฝนตกหรือในช่วงฤดูแล้งที่เป็ดได้รับอาหารไม่เพียงพอ

จากการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ในเขตจังหวัดเพชรบุรีพบว่าปัญหาของการเลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่งมีปัญหาหลักๆ คือ ปัญหาเรื่องการสูญหายของเป็ดระหว่างการเลี้ยง ปัญหาการหยุดไข่ของเป็ดในช่วงทีฝนตก และปัญหาปริมาณไข่น้อยหรือไม่ไข่ในช่วงฤดูแล้งเนื่องจากการขาดแคลนอาหาร

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทางผู้วิจัยจึงมีแนวทางในการทำการวิจัย 2 แนวทางคือ 1. การสร้างโรงเรือนต้นแบบเป็ดไข่ต้นทุนต่ำ และ 2. การผลิตอาหารเป็ดไข่ต้นทุนต่ำในรูปแบบที่เกษตรกรสามารถผลิตใช้เองได้ในฟาร์มขนาดเล็ก ซึ่งงานวิจัยทั้ง 2 โครงการเมื่อทำการวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว จะมีโครงการอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่แบบไล่ทุ่ง อีกทั้งมีการติดตามประเมินผล และติดตามแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงเมื่อเกษตรกรนำความรู้ไปใช้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ให้ได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อสร้างโรงเรือนเป็ดไข่ต้นทุนต่ำต้นแบบ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้สร้างโรงเรือนเองได้
2. เพื่อวิจัยและคิดค้นสูตรอาหารต้นทุนต่ำสำหรับเลี้ยงเป็ดไข่ โดยเน้นการใช้วัตถุดิบทางการเกษตรที่หาได้ง่ายในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อแก้ปัญหาเรื่องปริมาณผลผลิตไข่ และการสูญหายของเป็ดไข่ไล่ทุ่ง
4. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อเป็นต้นแบบโรงเรือนเป็ดไข่ต้นแบบ ซึ่งเกษตรกรรายย่อยสามารถนำไปสร้างได้เอง
2. เพื่อให้ได้มาซึ่งสูตรอาหารเป็ดไข่ต้นทุนต่ำ ที่เกษตรกรสามารถนำสูตรไปผสมเพื่อใช้เลี้ยงเป็ดไข่ได้ด้วยตนเอง โดยเน้นการใช้วัตถุดิบทางการเกษตรที่หาได้ง่ายในเขตจังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อแก้ปัญหาพื้นบานของการเลี้ยงเป็ดไข่แบบไล่ทุ่ง คือ ปัญหาเป็ดสูญหายระหว่างการเลี้ยง ปัญหาเป็ดหยุดไข่ในช่วงที่ฝนตก และปัญหาการขาดแคลนอาหารในช่วงฤดูแล้ง
4. เป็นการเพิ่มรายได้สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่รายย่อยที่เลี้ยงเป็ดไข่เพียงอย่างเดียว
5. เป็นการพัฒนาศักยภาพการเป็นนักวิจัยของบุคลากรในคณะ โดยการนำโจทย์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในท้องถิ่นมาทำการวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกิดจากการวิจัยลงสู่ชุมชน
6. เป็นการบูรณาการความรู้จากสถาบันการศึกษาไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

วิธีการวิจัย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. สำรวจประเด็นปัญหาและความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่แบบไล่ทุ่ง

2. ออกแบบโรงเรือนต้นแบบ และก่อสร้างโรงเรือนต้นแบบ

3. สำรวจวัตถุดิบทางการเกษตรในเขตจังหวัดเพชรบุรีที่จะสามารถนำมาใช้ประกอบสูตรอาหารเป็ดไข่ได้

4. คิดค้นสูตรอาหาร และวิเคราะห์โภชนะของสูตรอาหารที่ได้

5. นำเป็ดลงเลี้ยงในโรงเรือนต้นแบบและเลี้ยงโดยสูตรอาหารที่คิดค้นขึ้น เพื่อดูสมรรถภาพการผลิตของเป็ด และวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ

6. จัดโครงการอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ในเขตจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดใกล้เคียงที่สนใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสำรวจและสอบถาม
2. การทดลอง
3. การอบรมและถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร

สรุปความโดดเด่นของงานวิจัย

1. จากผลงานวิจัย จะได้โรงเรือนต้นแบบในการเลี้ยงเป็ดไข่ที่เกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

ภาพที่ 1 โรงเรือนต้นแบบ

2. สูตรอาหารเป็ดไข่ที่ใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่หาได้ในท้องที่จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 5 สูตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถเลือกใช้ได้ตามชนิดของวัตถุดิบที่สามารถหาได้ในช่วงเวลานั้นๆ

การใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย

1. คณะผู้วิจัยได้อบรมเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่ง และแจกเอกสารการอบรมที่ประกอบด้วย แบบโรงเรือนต้นแบบ สูตรอาหาร และวิธีการเลี้ยงเป็ดไข่ เพื่อฐานองค์ความรู้ชุมชนต่อไป

ภาพที่ 2 การอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ไล่ทุ่ง